

Växtodlingsenheten
Staffan Eklöf

BESLUT
1999-03-18

Dnr 22-6885/98
Delg.

Svalöf Weibull AB
268 81 Svalöv

Avsiktlig utsättning av genetiskt modifierad raps (*Brassica napus*) under 1999-2003

Svalöf Weibull inkom den 23 december 1998 med en ansökan om att under 1999-2003 få genomföra avsiktlig utsättning av genetiskt modifierad raps. Ansökan omfattar populationslinjer och hybrider framställda genom korsningar med vårraps med ursprung från transformationshändelse RT73. Den genetiskt modifierande rapsen är tolerant mot glyfosat, den aktiva substansen i herbiciden Roundup.

Svalöf Weibull ansöker om att få genomföra två försök på maximalt 31 835 m² i Svalöv och Klippans kommuner. Syftet med utsättningen är att ta fram förädlingslinjer och hybrider med tolerans mot Roundup, lämpade för den europeiska och nordamerikanska marknaden. Den genetiskt modifierade rapsens agronomiska egenskaper kommer att bedömas. I vissa parceller kommer korsnings- och självbefruktningförsök att genomföras. Isoleringsburar med flugor kommer att användas vid hybridfröproduktion. Dessutom kommer nätburar med små bikupor att användas och i ett av försöken kommer en bikupa placeras ut i fält.

Remissinstanser

I ärendet har följande remissinstanser givits tillfälle att avge yttrande: Gentekniknämnden, Naturvårdsverket, Kemikalieinspektionen, Sveriges lantbruksuniversitet, (Institutionen för ekologi och växtproduktionslära samt Avdelningen för växtförädling), Lunds universitet (Ekologihuset), Stockholms universitet (Enheten för populationsgenetik), Lantbrukarnas Riksförbund, Svenska Naturskyddsföreningen och Ekologiska Lantbrukarna.

Följande remissinstanser tillstyrker ansökan: Gentekniknämnden, Naturvårdsverket, Kemikalieinspektionen, Sveriges lantbruksuniversitet, Lunds universitet och Lantbrukarnas Riksförbund.

Följande remissinstanser avstyrker ansökan: Svenska Naturskyddsföreningen och Ekologiska Lantbrukarna. Dessa remissinstanser avstyrker ansökan på grund av ett generellt avståndstagande från herbicidtoleranta grödor.

Stockholms universitet har inte inkommit med yttrande.

Riskförebyggande åtgärder

Av ansökan från Svalöf Weibull framgår bl.a. följande vad gäller riskförebyggande åtgärder och transporter:

Avståndet från försöksplatserna till närmaste odling av oljeväxter kommer vara minst 500 meter. Såmaskinen kommer att tömmas och rengöras på försöksplatsen. Frön från korsnings- och självbefruktningförsöken kommer att skördas på försöksplatsen. Skördat frö kommer att etiketteras på ett sådant sätt att det klart framgår att det är genetiskt modifierade organismer. Vissa fröprover kommer att exporteras till USA, England, Kanada och Chile för fortsatt förädling och provning.

Skördetröskor som använts vid skörden kommer att rengöras på försöksfältet. Överblivet frö kommer att destrueras. Efter skörd kommer spillfröet lämnas för att gro. När större delen av spillfröet grott kommer ett par grunda stubbearbetningar att utföras. Marken kommer att plöjas efterföljande vår. Oljeväxter kommer inte att odlas på försöksplatserna under de fyra följande åren.

En skyddsård som är åtta meter bred och består av ej genetiskt modifierad hansteril raps kommer att omge båda försöksplatserna. Skyddsårderna kommer att förstöras efter blomning, men innan utveckling av grobara frön sker. Alla spillplantor av raps och närbesläktade korsblomstriga arter (*Brassica*- och *Sinapsis*-arter samt åkerrättika) som uppkommer inom ett avstånd av 50 meter från skyddsårderna kommer att förstöras innan blomning. Bikupor som används i försöket kommer att stängas under 48 timmar för sanering av genetiskt modifierat pollen.

Försöksplatsen kommer att kontrolleras beträffande förekomst av spillplantor under de följande fyra åren. Gjorda iakttagelser kommer att noteras och registreras. Uppkomna spillplantor kommer att oskadliggöras före blomning med lämplig metod. Vid nödsituation kommer den genetiskt modifierade rapsen att förstöras genom kemisk bekämpning och mekanisk bearbetning.

Skäl för beslutet

Enligt 6 § lagen (1994:900) om genetiskt modifierade organismer får avsiktlig utsättning av genetiskt modifierade organismer endast ske efter tillstånd.

I 17 § i ovan nämnda lag stadgas att tillstånd får lämnas endast om den verksamhet som ansökan avser är godtagbar ur miljö- och hälsoskyddssynpunkt och etisk försvarbar.

Enligt 20-21 §§ förordningen (1994:901) om genetiskt modifierade organismer framgår att Jordbruksverket är tillståndsmyndighet för ifrågavarande verksamhet.

Jordbruksverket gör följande bedömning:

Den glyfosattoleranta rapsen och eventuella hybrider förväntas inte få några överlevnads- eller reproduktionsfördelar utanför odlingslandskapet.

Någon risk för människors och djurs hälsa vid odling av genetiskt modifierad raps bedöms inte föreligga. Den genetiskt modifierade rapsen är inte avsedd att användas som föda eller foder.

Ingenting har heller framkommit i Svalöf Weibulls slutrapporter över tidigare utsättningar av raps tolerant mot Roundup som föranleder någon annan bedömning än den ovanstående.

Med hänvisning till det ovan anförda och vad som i övrigt framkommit av utredningen i ärendet bedömer Jordbruksverket att utsättningen är godtagbar ur miljö- och hälsoskyddssynpunkt. Detta förutsatt att odlingen och hanteringen i övrigt av den genetiskt modifierade rapsen genomförs i enlighet med vad Svalöf Weibull angivit i ansökan och med iakttagande av de åtgärder som framgår av nedan angivna villkor. Jordbruksverket anser vidare att utsättningen är etiskt försvarbar.

Beslut

Jordbruksverket beslutar härmed att ge Svalöf Weibull tillstånd att under 1999-2003 genomföra avsiktlig utsättning av populationslinjer och hybrider av raps framställda genom korsningar med vårraps med ursprung från transformationshändelse RT73 (även kallad GT73) i ovan nämnda kommuner.

För att tillståndet skall gälla måste utsättningen och hanteringen i övrigt av den genetiskt modifierade rapsen utföras i enlighet med vad Svalöf Weibull angivit i ansökan, om ej annat framgår av nedan angivna villkor:

1. Svalöf Weibull skall skriftligen informera de berörda kommunerna samt genom massmedia lokalt informera allmänheten om de planerade utsättningarna. Det skall i denna information klart framgå i vilka kommuner försöken kommer att utföras. Kopior av den genomförda informationen skall ha inkommit till Jordbruksverket innan utsättningen påbörjas.
2. Alla utsättningsytor skall mätas ut i förhållande till fasta punkter i landskapet så att de lätt kan återfinnas. En karta som anger respektive utsättnings exakta belägenhet skall inkomma till Jordbruksverket innan utsättningarna påbörjas.
3. Svalöf Weibull skall ge försöksutförarna noggranna skriftliga instruktioner för utsättningarnas utförande och skötsel, särskilt beträffande skörd och efterbehandling av utsättningsytorna. En kopia av de skriftliga instruktionerna skall ha inkommit till Jordbruksverket innan utsättningarna påbörjas.
4. Såmaskinen skall fyllas på, tömmas och rengöras på platsen för sådd.
5. Inom en vecka efter det att sådden slutförts skall anmälan om detta ha inkommit till Jordbruksverket. Denna anmälan skall innehålla uppgifter om försöksytornas storlek och sådatum.
6. En tio meter bred skyddsbård av hansteril omodifierad raps skall omge den genetiskt modifierade rapsen. Skyddsbårderna skall sås så att de blommar samtidigt som den genetiskt modifierade rapsen.
7. Efter skörd skall ytan behandlas på ett sådant sätt att eventuella drösade frön initieras till groning. Uppkomna rapsplantor skall därefter förstöras.
8. De skördade fröna skall hanteras, transporteras och lagras på ett sådant sätt att spridning förhindras. Vid all transport och lagring av genetiskt modifierat

frö, oavsett om fröna skall användas vidare eller destrueras, skall det genom märkning framgå att det är frågan om genetiskt modifierade organismer.

9. På anmodan av Jordbruksverket skall företaget sända in gjorda noteringar och registreringar vad gäller förekomst av spillplantor och andra iakttagelser på försöksplatserna under de följande fyra åren (2000-2004).
10. För utsättningens genomförande, från sådd till skörd, och den efterföljande hanteringen för såväl platsen för utsättningen som genetiskt modifierat växtmaterial som härrör från den genomförda utsättningen föreligger en rapporteringsskyldighet för Svalöf Weibull gentemot Jordbruksverket. Rapport skall ha inkommit till Jordbruksverket senast den 31 december varje år 1999-2003. Rapporten skall omfatta:
 - vidtagna åtgärder och observationer gjorda i utsättningarna,
 - hanteringen av skördat genetiskt modifierat växtmaterial, vilket inkluderar vid skörden överblivet växtmaterial, växtmaterialrester från utförda analyser, lagerhållning och all destruktion av genetiskt modifierat material som genomförts,
 - hanteringen av skyddsåård,
 - slutsatser som gjorts av Svalöf Weibull avseende risker för människors och djurs hälsa samt miljön.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas genom skrivelse till Miljödomstolen i Växjö. Skrivelsen skall ställas till Miljödomstolen men skickas eller lämnas till **Statens jordbruksverk, 551 82 Jönköping**. I skrivelsen skall anges vilket beslut som överklagas och den ändring i beslutet som begärs. Överklagandet skall ha kommit in till Jordbruksverket inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet.

Detta ärende har avgjorts av generaldirektören efter föredragning av handläggaren Staffan Eklöf. I ärendets slutliga handläggning har även deltagit avdelningscheferna Rolf Köhler och Carl Johan Lidén, enhetschefen Gabriella Cahlin, handläggarna Anna-Clara Brunsson och Johanna Nyström samt juristerna Sophia Thollander och Göran Öster.

Ingbritt Irhammar

Staffan Eklöf

Övriga upplysningar

Utöver vad som anges i ovan angivna villkor får Jordbruksverket erinra om de aktsamhetskrav som föreskrivs i 4 § lagen (1994:900) om genetiskt modifierade

organismer och i 14-16 §§ Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1995:45) om genetiskt modifierade växter.

Jordbruksverket vill även framhålla att ett tillstånd av aktuellt slag inte innebär ett ställningstagande till en eventuell kommande ansökan om marknadsgodkännande.

Slutligen vill Jordbruksverket upplysa om att ett tillstånd av aktuellt slag får, enligt 11 § lagen (1994:900) om genetiskt modifierade organismer, återkallas om någon av de väsentliga förutsättningarna som förelåg när tillståndet meddelades inte längre föreligger eller om något krav som är av särskild betydelse inte har följts.

Kopia till:

Gentekniknämnden

Naturvårdsverket

Kemikalieinspektionen

Sveriges lantbruksuniversitet, Avdelningen för växtförädling

Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för ekologi och växtproduktionslära

Lunds universitet, Ekologihuset

Stockholms universitet, Enheten för populationsgenetik

Lantbrukarnas Riksförbund

Svenska Naturskyddsföreningen

Ekologiska Lantbrukarna